

VIII.

TYRANNIE DER VROMEN.

Naak tot mij niet; want ik ben heiliger
dan gij. Jesaia LXV : 5.

Er is een geestelijke kwelzucht uit drieërlei oorzaak: uit *hoogmoed*, uit *hebbelijkhed* en uit *boozen lust*. „Het werpen van de peerlen voor de zwijnen,” is voor dezen drievuldigen hartstocht het samen-vattend beeld.

Het geloof geeft autoriteit. Wie voor den Heere koos, wordt zich flauw of helderder bewust, dat de zaak, die hij dient, eenig gewicht ook aan zijn persoon leent.

Dit besef is een volkomen juist instinct. De uitnemendheid van Jezus' koninkrijk boven alle schoons en goeds op aarde, is zoo ontwijfelbaar groot, dat de minste „waterdrager en houthakker” bij de legerteit van dezen Koning om zijns Heeren wil gewicht erlangt en op zijn plaats en in zijn kring een persoon van beteekenis wordt.

Algeheele onderdrukking van dit besef schaadt aan den voortgang des koninkrijks. Een der machtigste mysteries, waarmee Napoleon en Frederik de Groote wisten te tooveren, was juist dit gevoel van digniteit, dat zelfs de minste liniesoldaat aan de banier van den veldheer wist te ontleenen. Het was, of een krijger uit de linie van Napoleon of Fritz reeds om zijn kokarde dubbel zoo geducht was als een krijgsman der geëllieerden. Dit nu geldt in nog veel hooger zin van de krijgsknechten des Heeren. Vergeleken bij de uitnemendheid der zaak die ze dienen, zijn ze zelven niets, beteekenen hun krachten niets, baten hun wapenen niets, maar de enkele *naam* dien ze uitroepen van den Vorst der hemelsche heirscharen, is zoo geweldig en ontzaglijk, dat hun onbeduidende nietigheid tot een element van gewicht, soms tot een onwêrstaanbare macht wordt.

Toch moet dit besef geheel instinctief blijven, of het slaat in ondraaglijken hoogmoed om. Wie, voor zooveel zijn persoon aangaat, ooit op iets anders dan zijn eigen nietigheid ziet, heeft reeds daardoor het geheim zijner kracht verraden. Men mag nauwelijks weten, welk eeuwig gewicht men ontving, of juist door die wetenschap gaat voor ons arglistig hart dat eeuwig gewicht teloor.

Toch is het juist dit euvel, waarmee men zoo vaak in Christelijke kringen te kampen heeft, vooral bij hen, die men gewoon is „bevestigden en gefundeerden in hun geloof” te noemen.

Voor hen hield het geloof op een worstelen der ziel te zijn. Ze achten in den geloofstoestand te zijn ingegaan, en leven nu voort zonder veel strijd of aandoening des geestes, meer terugziende op